

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 182 (XXVI) — Nr. 886

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 5 decembrie 2014

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE	
157. — Lege privind ratificarea Protocolului nr. 15 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, încheiat la Strasbourg la 24 iunie 2013 și semnat de România la 24 iunie 2013	2
Protocolul nr. 15 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	2–3
821. — Decret pentru promulgarea Legii privind ratificarea Protocolului nr. 15 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, încheiat la Strasbourg la 24 iunie 2013 și semnat de România la 24 iunie 2013	3
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 599 din 21 octombrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. f) și art. 341 alin. (5)—(8) din Codul de procedură penală	4–9
Decizia nr. 678 din 13 noiembrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală	10–14
ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
76. — Ordonanță de urgență privind modificarea unor acte normative și pentru aprobarea plății cotizației anuale a României ca membru în Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership)	15–16

LEGI ȘI DECRETE**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****CAMERA DEPUTAȚILOR****SENATUL****LEGE****privind ratificarea Protocolului nr. 15 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, încheiat la Strasbourg la 24 iunie 2013 și semnat de România la 24 iunie 2013****Parlamentul României** adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Se ratifică Protocolul nr. 15 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, ratificată prin Legea nr. 30/1994, încheiat la Strasbourg la 24 iunie 2013 și semnat de România la 24 iunie 2013.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI

DEPUTAȚILOR

VALERIU-ȘTEFAN ZGONEA

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,

CRISTIAN-SORIN DUMITRESCU

București, 3 decembrie 2014.

Nr. 157.

PROTOCOLUL Nr. 15**la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*)****Preambul**

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte înalte părți contractante la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare *Convenția*), semnatare ale prezentului protocol,

luând în considerare Declarația adoptată în cadrul conferinței la nivel înalt privind viitorul Curții Europene a Drepturilor Omului, desfășurată la Brighton în perioada 19—20 aprilie 2012, precum și declarațiile adoptate în cadrul conferințelor de la Interlaken din perioada 18—19 februarie 2010 și Izmir din perioada 26—27 aprilie 2011,

luând în considerare Avizul nr. 283 (2013) adoptat de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 26 aprilie 2013, considerând că este necesar să se asigure faptul că în continuare Curtea Europeană a Drepturilor Omului (denumită în continuare *Curtea*) își va juca rolul preeminent în apărarea drepturilor omului în Europa, au convenit asupra celor ce urmează:

ARTICOLUL 1

La finalul preambulului Convenției se adaugă un considerent nou, cu următorul cuprins:

„Afirmând că înaltelor părți contractante le revine responsabilitatea primară, conform principiului subsidiarității, de a garanta respectarea drepturilor și libertăților definite în prezenta Convenție și protocoalele la aceasta și că, în acest sens, acestea beneficiază de o marjă de apreciere, sub controlul Curții Europene a Drepturilor Omului instituite prin prezenta Convenție”

ARTICOLUL 2

1. La art. 21 din Convenție se introduce paragraful 2, care va avea următorul cuprins:

„Candidații trebuie să aibă mai puțin de 65 de ani la data până la care lista de trei candidați este așteptată de Adunarea Parlamentară, în temeiul art. 22.”

2. La art. 21 din Convenție, paragrafele 2 și 3 devin paragrafele 3 și, respectiv, 4.

3. La art. 23 din Convenție, paragraful 2 se abrogă. La art. 23, paragrafele 3 și 4 devin paragrafele 2 și, respectiv, 3.

ARTICOLUL 3

La art. 30 din Convenție se elimină cuvintele „în afara cazului în care una dintre părți se opune la aceasta”.

ARTICOLUL 4

La art. 35 paragraful 1 din Convenție, sintagma „într-un termen de 6 luni” se înlocuiește cu sintagma „într-un termen de 4 luni”.

*) Traducere.

ARTICOLUL 5

La litera b a alineatului 3 al art. 35 din Convenție se elimină cuvintele „și cu condiția de a nu respinge pentru acest motiv nicio cauză care nu a fost examinată corespunzător de o instanță națională”.

Dispoziții finale și tranzitorii

ARTICOLUL 6

1. Prezentul protocol este deschis spre semnare de către înaltele părți contractante la Convenție, care își pot exprima consimțământul de a fi parte la acesta prin:

a. semnarea fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; ori
b. semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 7

Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care toate înaltele părți contractante la Convenție își vor fi exprimat consimțământul de a fi parte la Protocol, în conformitate cu dispozițiile art. 6.

ARTICOLUL 8

1. Modificările aduse prin art. 2 din prezentul protocol se aplică exclusiv candidaților de pe listele prezentate Adunării

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezentul protocol.

Încheiat la Strasbourg la 24 iunie 2013, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care se va depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei și celorlalte înalte părți contractante la Convenție.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru promulgarea Legii privind ratificarea
Protocolului nr. 15 la Convenția pentru apărarea drepturilor
omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma
la 4 noiembrie 1950, încheiat la Strasbourg la 24 iunie 2013
și semnat de România la 24 iunie 2013**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea privind ratificarea Protocolului nr. 15 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, încheiat la Strasbourg la 24 iunie 2013 și semnat de România la 24 iunie 2013, și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

TRAIAN BĂSESCU

București, 2 decembrie 2014.
Nr. 821.

Parlamentare de către înaltele părți contractante, în temeiul art. 22 din Convenție, ulterior intrării în vigoare a prezentului protocol.

2. Modificarea adusă prin art. 3 din prezentul protocol nu se aplică cauzelor pendinte în care una dintre părți s-a opus, anterior intrării în vigoare a prezentului protocol, propunerii uneia dintre camerele Curții de a se desesiza în favoarea Marii Camere.

3. Art. 4 din prezentul protocol va intra în vigoare la expirarea unei perioade de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentului protocol. Art. 4 din prezentul protocol nu se aplică cererilor în care decizia definitivă, în sensul art. 35 § 1 din Convenție, este anterioară datei intrării în vigoare a art. 4 din prezentul protocol.

4. Toate celelalte dispoziții din prezentul protocol se aplică de la data intrării sale în vigoare, în conformitate cu dispozițiile art. 7.

ARTICOLUL 9

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și celorlalte înalte părți contractante la Convenție:

- a. orice semnare;
- b. depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;
- c. data intrării în vigoare a prezentului protocol, conform art. 7; și
- d. orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezentul protocol.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 599**

din 21 octombrie 2014

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. f) și art. 341 alin. (5)—(8) din Codul de procedură penală

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află pronunțarea asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. f) și art. 341 alin. (5)—(8) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Marcel Savin în Dosarul nr. 74/32/2014 al Curții de Apel Bacău — Secția penală, cauze cu minori și familie și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 185D/2014, precum și a dispozițiilor art. 341 alin. (5) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Mihai Leu în Dosarul nr. 266/787/2014 al Judecătoriei Avrig și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 538D/2014, dosar care, în cadrul dezbaterilor din data de 23 septembrie 2014, a fost conexas la primul înregistrat.

2. Dezbaterile au avut loc în ziua de 23 septembrie 2014, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea a amânat succesiv pronunțarea pentru 16 octombrie 2014 și, respectiv, 21 octombrie 2014.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin Încheierea nr. 2 din 18 februarie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 74/32/2014, **Curtea de Apel Bacău — Secția penală, cauze cu minori și familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. f) și art. 341 alin. (5)—(8) din Codul de procedură penală**, și prin Încheierea din 15 mai 2014, pronunțată în Dosarul nr. 266/787/2014, **Judecătoria Avrig a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (5) din Codul de procedură penală**, excepții ridicate de Marcel Savin și Mihai Leu în cauze având ca obiect soluționarea unor plângeri formulate împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile art. 38 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, întrucât posibilitatea ca magistrații din cadrul unei curți de apel să fie judecați la aceeași instanță afectează dreptul la un proces echitabil și aduce atingere principiilor constituționale referitoare la

nediscriminare, egalitatea în fața legii, dreptul la apărare, considerând că „nu se poate vorbi de o cercetare obiectivă, imparțială în scopul aflării adevărului și justei soluționări a cauzei”.

5. Totodată, art. 341 alin. (5)—(8) din Codul de procedură penală, potrivit căror judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților, afectează publicitatea și contradictorialitatea ca atribute esențiale ale dreptului la un proces echitabil, justiția înfăptuindu-se în mod secret și netransparent.

6. De asemenea, împrejurarea că încheierea astfel pronunțată este definitivă încalcă dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală, dreptul la apărare și accesul liber la justiție, întrucât, în lipsa unei căi de atac, instanța de judecată tinde să absolutizeze prezumția de legalitate a soluției pronunțate de procuror.

7. **Curtea de Apel Bacău — Secția penală, cauze minori și familie** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, dispozițiile privitoare la competență, procedura de judecată și căile de atac fiind atributul exclusiv al legiuitorului.

8. **Judecătoria Avrig** opinează că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, deoarece, deși se recunoaște părților dreptul de a formula note scrise cu privire la temeinicia și legalitatea plângerii, acestea nu cunosc apărările pe care le formulează cealaltă parte din dosar și astfel nu sunt în măsură să își dezvolte toate apărările. De altfel, o componentă a garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, o reprezintă principiul contradictorialității care implică, în esență, posibilitatea pentru părțile unui proces penal, civil sau disciplinar de a lua cunoștință de toate piesele și observațiile prezentate judecătorului, chiar și cele ce ar proveni de la un magistrat independent de natură să-i influențeze decizia, și de a le discuta.

9. În concluzie, instanța apreciază că prezența în fața sa a petentului, intimatului în procesele penale, precum și a reprezentantului Ministerului Public la dezbaterile cauzei este un element esențial al asigurării principiului contradictorialității, al unui proces echitabil, cu atât mai mult cu cât soluțiile pronunțate în cadrul procedurii de soluționare a plângerii împotriva soluțiilor de netrimitere sunt, de regulă, definitive.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

11. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile criticate sunt constituționale.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 38 alin. (1) lit. f) cu denumirea marginală *Competența curții de apel* și art. 341 alin. (5)—(8) cu denumirea marginală *Soluționarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară*, care au următorul conținut:

— Art. 38 alin. (1) lit. f): „(1) *Curtea de apel judecă în primă instanță: [...]*

f) infracțiunile săvârșite de magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, precum și de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe;”.

— Art. 341 alin. (5)—(8): „(5) *Judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii prin încheiere motivată, în camera de consiliu, fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților.*

(6) În cauzele în care nu s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, judecătorul de cameră preliminară poate dispune una dintre următoarele soluții:

a) respinge plângerea, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată;

b) admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite motivat cauza la procuror pentru a începe sau pentru a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală;

c) admite plângerea și schimbă temeiul de drept al soluției de clasare atacate, dacă prin aceasta nu se creează o situație mai grea pentru persoana care a făcut plângerea.

(7) În cauzele în care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, judecătorul de cameră preliminară:

1. respinge plângerea ca tardivă sau inadmisibilă;

2. verifică legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale, exclude probele nelegal administrate ori, după caz, sancționează potrivit art. 280—282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii și:

a) respinge plângerea ca nefondată;

b) admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite motivat cauza la procuror pentru a completa urmărirea penală;

c) admite plângerea, desființează soluția atacată și dispune începerea judecării cu privire la faptele și persoanele pentru care, în cursul cercetării penale, a fost pusă în mișcare acțiunea penală, când probele legal administrate sunt suficiente, trimițând dosarul spre repartizare aleatorie;

d) admite plângerea și schimbă temeiul de drept al soluției de clasare atacate, dacă prin aceasta nu se creează o situație mai grea pentru persoana care a făcut plângerea.

(8) Încheierea prin care s-a pronunțat una dintre soluțiile prevăzute la alin. (6) și la alin. (7) pct. 1, pct. 2 lit. a), b) și d) este definitivă.”

15. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la *Egalitatea în drepturi*, art. 11 referitor la *Dreptul internațional și dreptul intern*, art. 20 referitor la *Tratatul internațional privind drepturile omului*, art. 21 alin. (1)—(3) referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 24 referitor la *Dreptul la apărare* și art. 129 referitor la *Folosirea căilor de atac*, precum și dispozițiile art. 6 referitor la *Dreptul la un proces echitabil*, art. 13 referitor la *Dreptul la un recurs efectiv*, art. 14 referitor la *Interzicerea discriminării* și art. 17 referitor la *Interzicerea abuzului de drept* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu trimitere la art. 1 referitor la *Interzicerea generală a discriminării* din Protocolul nr. 12 la Convenție și la art. 2 paragraful 1 referitor la *Dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală* din Protocolul nr. 7 la Convenție și art. 47 alin. 2 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, Curtea constată că aceste prevederi au preluat soluția legislativă care se regăsea în art. 28¹ pct. 1 lit. b²) din Codul de procedură penală din 1968. Cu privire la conținutul acestora instanța de contencios constituțional a statuat prin Decizia nr. 909 din 1 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 23 din 11 ianuarie 2013, că stabilirea competenței, inclusiv a celei după calitatea persoanei și instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești sunt de competența exclusivă a legiuitorului, care poate prevedea, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură, precum și modalități de exercitare a drepturilor procesuale, fără ca prin aceasta să se aducă atingere prevederilor constituționale.

17. Astfel, reglementarea competenței curților de apel de a soluționa în primă instanță infracțiunile săvârșite de judecătorii de la curțile de apel și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe nu este de natură să aducă atingere prevederilor art. 16 din Legea fundamentală, deoarece situația deosebită a acestor categorii profesionale justifică un tratament juridic diferit.

18. De asemenea, textul de lege criticat nu contravine liberului acces la justiție și nici dreptului la un proces echitabil. Instituirea unor reguli de competență după calitatea persoanei nu îngrădește dreptul persoanelor de a se adresa instanțelor judecătorești și de a beneficia de drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces public, judecat de către o instanță independentă, imparțială și stabilită prin lege, într-un termen rezonabil, condiții care sunt asigurate și în situația judecării cauzelor în primă instanță de către curțile de apel.

19. De asemenea, din punct de vedere terminologic, noțiunea de „tribunal independent și imparțial” are un caracter autonom, fiind dezvoltată în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Astfel, această noțiune trebuie privită în sensul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Substanța garanției în discuție este dată de „dreptul la un tribunal” ca drept de acces la justiție sau la un judecător. După cum a decis instanța europeană de contencios al drepturilor omului, un „tribunal” se caracterizează, în sens material, prin rolul său jurisdicțional, acela de a tranșa, pe baza normelor legale aplicabile și după o procedură organizată, orice litigiu dat în competența sa. În același timp, el

trebuie să îndeplinească un ansamblu de condiții, precum organizarea tribunalului prin lege, independența și durata mandatului membrilor săi, precum și imparțialitatea și existența altor garanții de procedură [a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată de Curtea de la Strasbourg în Cauza *Coeme și alții împotriva Belgiei*, paragraful 99].

20. Or, faptul că un judecător de la nivelul curților de apel poate fi judecat de către un complet constituit în cadrul aceleiași instanțe înlătură dubiile referitoare la imparțialitate câtă vreme acestea sunt organizate potrivit Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, și beneficiază, în acord cu art. 35 alin. (2) din aceeași lege, de complete specializate pentru cauze penale. Totodată, potrivit art. 53 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, „repartizarea cauzelor pe complete de judecată se face în mod aleatoriu, în sistem informatizat”, iar, în acord cu art. 124 alin. (3) din Constituție, „Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii”, obligațiile lor fiind cele stabilite prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

21. De aceea, ca o garanție în plus, pentru înlăturarea oricăror suspiciuni de parțialitate, legiuitorul român a prevăzut în titlul IV „Răspunderea judecătorilor și procurorilor” al Legii nr. 303/2004 [a se vedea art. 96 alin. (3) din Legea nr. 303/2004] cazurile și condițiile care atrag răspunderea judecătorilor și procurorilor.

22. În ceea ce privește poziția persoanelor vătămate ori a părților civile dintr-o cauză penală, este de observat că legiuitorul a instituit pentru acestea garanții referitoare la modul de ascultare și la dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica excepții și de a pune concluzii, de a fi asistată de un avocat, de a fi încunoștințată cu privire la desfășurarea procedurii ori cu privire la dreptul avocatului acestora de a fi încunoștințat să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală în condițiile art. 111 și următoarele și ale art. 93 din Codul de procedură penală, după caz. În acest sens, ori de câte ori persoana vătămată are cunoștință de împrejurări de natură a știrbi independența judecătorului competent, poate uza de prevederile art. 67 și următoarele din Codul de procedură penală referitoare la recuzare ori strămutare. A porni de la premisa potrivit căreia completul de judecată care se supune numai legii nu poate judeca cu obiectivitate un alt judecător din cadrul aceleiași instanțe echivalează cu negarea tuturor acestor prevederi enunțate și care, dimpotrivă, au menirea nu numai de a preveni, ci și de a garanta o judecată imparțială.

23. În consecință, Curtea urmează a respinge ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală.

24. În ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (6)—(8), Curtea constată că aceste prevederi reglementează soluțiile pe care judecătorul de cameră preliminară le poate dispune cu privire la admisibilitatea plângerii formulate împotriva soluției de neurmărire sau de netrimiteră în judecată, soluții dispuse de către procuror, după cum în cauză a fost sau nu pusă în mișcare acțiunea penală și, totodată, dispun cu privire la împrejurarea că încheierea astfel pronunțată, cu excepția situației referitoare la cazul în care se dispune începerea judecății, este definitivă.

25. Faptul că încheierea prin care s-a pronunțat una dintre soluțiile prevăzute la alin. (6) și la alin. (7) pct. 1, pct. 2 lit. a), b) și d) este definitivă nu este de natură a afecta constituționalitatea

prevederilor invocate, deoarece stabilirea competenței instanțelor judecătorești și instituirea regulilor de desfășurare a procesului, deci și reglementarea căilor de atac, constituie atributul exclusiv al legiuitorului. Astfel, atât art. 129, cât și art. 126 alin. (2) din Constituție fac referire la „condițiile legii” atunci când reglementează exercitarea căilor de atac, competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată urmând a fi prevăzute „numai prin lege”. Dispozițiile art. 341 alin. (8) din Codul de procedură penală nu aduc atingere dreptului la apărare prevăzut de art. 24 din Legea fundamentală și nici accesului liber la justiție și dreptului la un proces echitabil, consacrate de art. 21 din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât nu înlătură posibilitatea de a beneficia de drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces judecat de către o instanță independentă, imparțială și stabilită prin lege, într-un termen rezonabil. Nicio prevedere a Legii fundamentale și a actelor normative internaționale invocate de autorii excepției nu reglementează dreptul la exercitarea căilor de atac în orice cauză. Astfel, așa cum s-a arătat mai sus, art. 129 din Constituție stipulează că părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac numai în condițiile legii. Totodată, având în vedere natura cauzelor reglementate prin dispozițiile art. 340 și art. 341 din Codul de procedură penală, în care nu se judecă infracțiunea care a format obiectul cercetării sau urmăririi penale, ci soluția de neurmărire sau netrimiteră în judecată dispusă de procuror, prevederile art. 2 privind dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală din Protocolul nr. 7 la Convenție nu sunt aplicabile. De asemenea, prevederile art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu au aplicabilitate în cauza de față, întrucât dreptul la un recurs efectiv este distinct de dreptul la exercitarea unei căi de atac împotriva unei hotărâri judecătorești.

26. Totodată, eliminarea căilor de atac în această materie este justificată de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 340 și art. 341 din Codul de procedură penală, legiuitorul urmărind să asigure celeritatea procedurii și obținerea în mod rapid a unei hotărâri definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar cu privire la soluția procurorului.

27. Așa fiind, Curtea urmează să respingă ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (6)—(8) din Codul de procedură penală.

28. În ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (5) din Codul de procedură penală, Curtea constată că, potrivit dispozițiilor legale criticate, judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii formulate împotriva soluției de neurmărire sau netrimiteră în judecată dispuse de procuror prin încheiere motivată, în camera de consiliu, **fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților**. Autorii excepției contestă aceste prevederi din perspectiva faptului că, nefiind citați, sunt supuși unui act netransparent de înfăptuire a justiției. Totodată, sunt privați de dreptul la un proces echitabil, deoarece nu își pot face apărările în condiții de contradictorialitate și oralitate.

29. Curtea constată că procedura instituită de dispozițiile art. 341 alin. (5) din Codul de procedură penală are în vedere soluția de neurmărire sau netrimiteră în judecată dispusă de procuror, soluție care, în urma analizei judecătorului de cameră preliminară, poate fi confirmată sau infirmată. Rațiunea reglementării a fost impusă în legislația română încă din

anul 1997 când Curtea, prin Decizia nr. 486 din 2 decembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 6 martie 1997, a statuat că „fiind vorba de acte și măsuri luate de procuror în cursul procesului penal, acestea trebuie să fie supuse nu numai controlului ierarhic, în cadrul Ministerului Public, dar și controlului din partea instanțelor judecătorești”. De aceea, legiuitorul, pe lângă obligația de a oferi oricărei persoane posibilitatea efectivă de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, trebuie să imprime acestei posibilități un caracter echitabil care să confere plenitudine de exercițiu prin atingerea finalității urmărite.

30. Aceasta se poate realiza prin instituirea unei proceduri care să respecte cerințele de echitate instituite de art. 21 alin. (3) în absența cărora este goliță de conținut orice cenzură a soluțiilor de clasare ori renunțare la urmărire penală dispuse de procuror. Exigența este cu atât mai evidentă cu cât ordonanța procurorului, punând capăt conflictului de drept penal, intră în categoria actelor prin care se înfăptuiește justiția a căror verificare de către judecătorul de cameră preliminară trebuie să fie efectivă. Simplul drept al persoanei interesate de a se adresa justiției capătă caracter formal atâta vreme cât garanțiile specifice procesului echitabil nu sunt respectate.

31. Echitatea procedurii consacrată de art. 21 alin. (3) din Constituție reprezintă o valorificare explicită a dispozițiilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. *Eo ipso* aceste exigențe erau implicit aplicabile în justiție în temeiul art. 20 din Constituție. Așa fiind, aspectele legate de respectarea dreptului la un proces echitabil se examinează în funcție de ansamblul procesului și de principiile proprii de organizare a fiecărei proceduri. Totodată, nu poate fi înlăturată nicio eventuală analiză izolată a anumitor aspecte importante ale procedurii, chiar dacă aceasta se află într-o fază anterioară finalizării procesului. În acest sens, Curtea reamintește faptul că aplicabilitatea garanțiilor referitoare la procesul echitabil în fazele premergătoare judecării a fost confirmată în jurisprudența sa. Astfel, prin Decizia nr. 1.086 din 20 noiembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 18 decembrie 2007, au fost declarate neconstituționale dispozițiile art. 172 alin. 1 teza întâi din Codul de procedură penală din 1968, întrucât prevederea „care implică audierea sau prezența învinutului sau inculpatului căruia îi asigură apărarea” cuprinsă în acest text, precum și dispoziția „care implică audierea sau prezența părții căreia îi asigură apărarea”, cuprinsă în art. 173 alin. 1 din același cod, sunt neconstituționale, fiind contrare art. 24 din Constituție referitor la dreptul la apărare.

32. Spre deosebire de dispozițiile art. 278¹ alin. 4 și 5 din Codul de procedură penală din 1968, în prezent, soluția adoptată de legiuitor, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță, în absența petentului, procurorului și a intimaților, în condiții lipsite de contradictorialitate și oralitate, instituie un standard de protecție mai scăzut. Acest fapt nu poate fi apreciat *ab initio* neconform cu principiile statuate de Constituție ori de celelalte prevederi din tratatele internaționale privind drepturile omului în măsura în care nu poate fi relevată producerea unui prejudiciu. De aceea, pentru a stabili dacă standardul astfel instituit de dispozițiile art. 341 alin. (5) din Codul de procedură penală afectează dreptul la un proces echitabil, Curtea este ținută nu numai de o analiză izolată a acestora, ci și de una din perspectivă sistematică prin încadrarea lor în economia întregii proceduri referitoare la

soluționarea plângerilor împotriva clasărilor și renunțărilor la urmărire penală dispuse de procuror. Astfel, deși faza prealabilă a procesului (anchetarea, instrumentarea cazului, ori verificarea legalității soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată dispuse de procuror) reprezintă o parte a tuturor procedurilor penale considerate ca un întreg, anumite condiții impuse de art. 21 alin. (3) din Constituție, cum ar fi dreptul la apărare ca o consecință a exercitării dreptului la un proces echitabil, pot fi relevante în măsura în care echitatea procesului poate fi afectată prin nerespectarea inițială a acelor condiții. De aceea, în cursul anchetei preliminare, modul de impunere a garanțiilor specifice dreptului la un proces echitabil este indisolubil legat de caracteristicile procedurii specifice, de circumstanțele cauzei, precum și de posibilitatea ca rezultatul procedurii referitoare la admisibilitatea plângerii să fie decisiv pentru temeinicia unei acuzații în materie penală.

33. Conceptul de „acuzație în materie penală” trebuie înțeles în sensul Convenției și poate fi definit drept „notificarea oficială, din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale”, definiție care depinde, de asemenea, de existența sau absența unor „repercusiuni importante asupra situației (suspectului)” (a se vedea Hotărârea din 27 februarie 1980, pronunțată în Cauza *Deweer împotriva Belgiei*, paragraful 46; Hotărârea din 15 iulie 1982, pronunțată în Cauza *Eckle împotriva Germaniei*, paragraful 73.). Codul de procedură penală român consacră trei modalități de acuzație în materie penală reglementate de art. 307 referitor la aducerea la cunoștință a calității de suspect, art. 309 referitor la punerea în mișcare a acțiunii penale și la aducerea la cunoștință a calității de inculpat și art. 327 lit. a) referitor la rezolvarea cauzelor prin emiterea rechizitoriului și sesizarea instanței de judecată. Dacă în primele două situații, notificarea oficială constă în aducerea la cunoștință a calității de suspect înainte de prima sa audiere și în comunicarea către inculpat a ordonanței prin care s-a pus în mișcare acțiunea penală care, de asemenea, este chemat în vederea audierii, în cea de-a treia situație, notificarea oficială constă în comunicarea către inculpat a unei copii certificate a rechizitoriului în condițiile art. 344 alin. (2) din același cod ce dispune cu privire la procedura camerei preliminare.

34. Pe lângă aceste trei modalități de formulare a unei acuzații penale, Curtea identifică și o altă posibilitate ce izvorăște din procedura referitoare la soluționarea plângerilor formulate împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată. Cu toate că procedura ce constituie obiectul analizei sale nu vizează *ab initio* existența unei acuzații în materie penală, deoarece ea a fost înlăturată de soluțiile pronunțate de procuror, câtă vreme, potrivit dispozițiilor art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală, judecătorul de cameră preliminară, prin încheiere, poate desființa soluția atacată și dispune începerea judecării, atunci încheierea pronunțată are valențele unui rechizitoriu, deci a unei acuzații în materie penală. Așa fiind, deși dispozițiile în cauză normează în domeniul unor proceduri penale care nu țin de rezolvarea pe fond a cauzei, dreptul la un proces echitabil trebuie impus, întrucât există posibilitatea ca rezultatul procedurii referitoare la admisibilitatea plângerii să fie decisiv pentru stabilirea unei acuzații în materie penală.

35. Drept urmare, odată stabilită posibilitatea analizei respectării dreptului la un proces echitabil în cadrul procedurii referitoare la plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată, Curtea urmează să constate dacă

soluționarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară fără participarea petentului, procurorului și a intimaților respectă exigențele de contradictorialitate și oralitate impuse de dispozițiile art. 21 alin. (3) din Constituție, în condițiile în care procurorul și părțile pot depune anumite note scrise.

36. Curtea constată că principiul contradictorialității îngăduie părților să participe în mod egal la prezentarea, argumentarea, discutarea și combaterea susținerilor făcute de fiecare și să își exprime opinia asupra inițiativelor instanței în scopul stabilirii adevărului. Principiul este exprimat prin adagiul *audiatur et altera pars*. În materie penală, principiul contradictorialității exprimă și cerința ca funcția de învinuire să fie separată de funcția jurisdicțională, fiind pe o poziție procesuală egală cu funcția de apărare. Învinuirea și apărarea se combat în fața instanței de judecată de pe poziții contradictorii, astfel încât autoritatea care judecă să ajungă la o apreciere corectă a probelor. Așa fiind, așezarea judecății pe principiul contradictorialității implică egalitatea de arme atât în privința laturii penale, cât și în privința laturii civile.

37. Pentru ca părțile vătămate, părțile civile sau chiar părțile responsabile civilmente care au avut de suferit în urma unei fapte presupus penale să aibă plenitudinea exercitării drepturilor lor este necesar ca acestea să uzeze nu numai de o procedură eminentamente scrisă, ci și de contradictorialitate și oralitate, componente esențiale ale dreptului la un proces echitabil. Chiar dacă, în acord cu dispozițiile art. 341 alin. (2) din Codul de procedură penală, procurorul și părțile pot depune note scrise cu privire la admisibilitatea ori temeinicia plângerii, nicio parte nu are posibilitatea de a cunoaște conținutul acestora și de a produce contraargumente. Cu alte cuvinte, în sarcina instanței cade obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor invocate de petent, părți și procuror care trebuie înțeleasă ca o necesitate a examinării argumentelor decisive pentru soluționarea cauzei. Or, în cazul de față, instanța, examinând numai plângerea și notele scrise ale procurorului și ale părților, nu poate examina un eventual argument decisiv, tocmai pentru că el nu îi poate fi relevant.

38. Garanțiile referitoare la un proces echitabil implică și dreptul participanților la proces de a lua cunoștință de orice înscris sau observație prezentat/prezentată instanței și să îl/o dezbată. Acest aspect este esențial pentru încrederea justițiabililor în funcționarea justiției și se bazează pe siguranța părților că s-au putut exprima cu privire la orice înscris din dosar.

39. Așa fiind, împrejurarea că petentului i se comunică termenul de soluționare a plângerii nu poate complini lipsa unei proceduri echitabile care reclamă în această situație citarea, cu atât mai mult cu cât echitatea are în vedere nu numai procedura în ansamblu, ci și interesul public și al victimelor unor infracțiuni.

40. Totodată, așa cum rezultă din art. 341 alin. (2) din Codul de procedură penală, un exemplar al plângerii formulate este comunicat procurorului și **părților**. Potrivit art. 32 din Codul de procedură penală, părți în procesul penal sunt numai inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente. Din această perspectivă, Curtea constată că persoana vătămată și suspectul, în calitate de subiecți procesuali principali, nu au posibilitatea de a-și face apărarea cu privire la susținerile petentului, deoarece acestora nu li se comunică un exemplar al plângerii. Or, în situația în care nu a fost pusă în mișcare acțiunea penală, subiecții procesuali principali sunt privați de dreptul la un proces echitabil prin aceea că necunoscând conținutul plângerii nu pot întreprinde niciun fel de demersuri în

apărarea intereselor lor legitime. Așa fiind, aceste neajunsuri pot fi acoperite în măsura în care judecătorul de cameră preliminară se va pronunța asupra plângerii în cadrul unei proceduri contradictorii și orale.

41. De asemenea, Curtea constată că un aspect fundamental al dreptului la un proces echitabil constă în faptul că urmărirea penală trebuie să aibă un caracter contradictoriu și să existe o egalitate a armelor între acuzare și apărare. Principiul egalității armelor — unul dintre elementele conceptului mai larg de proces echitabil — prevede ca fiecare parte să dispună de posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajoasă față de adversarul său. Or, din această perspectivă, Curtea constată că prin absența dezbaterilor contradictorii petentul, partea civilă, partea responsabilă civilmente, suspectul sau persoana vătămată nu numai că nu poate, asemeni persoanei care a avut calitatea de inculpat, să formuleze cereri și să ridice excepții cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale, dar nu poate contesta în niciun fel aceste cereri sau excepții, cu atât mai mult cu cât, potrivit art. 374 alin. (7) teza întâi din Codul de procedură penală, probele administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de părți **nu se readministrează în cursul cercetării judecătorești**. De aceea, în condițiile în care persoanele interesate ar fi citate ar avea posibilitatea să se prezinte la dezbateri și, prin urmare, ar putea beneficia de dreptul de a-și exprima opiniile și de a răspunde nu numai la aspectele relevate reciproc, dar și la eventualele întrebări ale judecătorului de cameră preliminară.

42. Totodată, Curtea mai constată că interesul persoanei care a avut calitatea de inculpat de a fi citată și de a dezbate în contradictoriu plângerea formulată este evident, deoarece, potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală, judecătorul de cameră preliminară poate dispune începerea judecății. De aceea, atunci când o instanță — așa cum este judecătorul de cameră preliminară — este competentă să analizeze temeinicia unei plângeri prin analiza întregii probațiuni existente care fundamentează în ansamblu stingerea acțiunii penale, ea nu poate, din motive ce țin de echitatea procedurii, să tranșeze asupra chestiunilor respective fără o apreciere nemijlocită a declarațiilor persoanei care susține că nu a comis fapta considerată ca infracțiune. Prin urmare, posibilitatea prezenței persoanei care a avut calitatea de inculpat este indispensabilă în acest stadiu al procedurii în care judecătorul de cameră preliminară trebuie să decidă atât cu privire la începerea sau nu a judecății, cât și cu privire la legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale.

43. În plus, în cauzele în care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, obiectul procedurii referitoare la soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată îl constituie nu numai admisibilitatea și temeinicia acestora, cât și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării urmăririi penale. Potrivit art. 341 alin. (11) din Codul de procedură penală, probele care au fost excluse de judecător în această fază nu pot fi avute în vedere la judecarea în fond a cauzei, dacă judecătorul de cameră preliminară a dispus și începerea judecății. Or, câtă vreme probele reprezintă chintesența oricărui proces penal, iar organul de urmărire penală strânge și administrează probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului, atunci este evident că procedura desfășurată în aceste situații are o influență directă asupra desfășurării și echității procedurii ulterioare, inclusiv asupra procesului propriu-zis. Acest aspect

presupune asigurarea posibilității participării atât a inculpatului, cât și a procurorului la soluționarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară, așezarea drepturilor apărării deopotrivă cu cele ale acuzării fiind de esența unui proces echitabil care implică și egalitatea de arme.

44. Totodată, Curtea reamintește faptul că, în calitate de reprezentant al intereselor generale ale societății, procurorul apără ordinea de drept, drepturile și libertățile cetățenilor. În acest sens, potrivit dispozițiilor art. 63 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Ministerul Public exercită prin procurori mai multe atribuții, între care regăsim pe acelea referitoare la efectuarea urmăririi penale și la exercitarea acțiunii civile în cazurile prevăzute de lege. Or, câtă vreme procedura din camera preliminară supusă prezentului control de constituționalitate poate duce la începerea judecării și deci la formularea unei acuzații în materie penală, este evident că, în activitatea judiciară, în calitate de apărător al ordinii de drept, se impune citarea acestuia în cadrul soluționării plângerilor formulate împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată. Curtea mai constată că acest fapt nu trebuie înțeles ca un drept subiectiv propriu al procurorului, pentru că el, în virtutea rolului constituțional statuat de dispozițiile art. 131 alin. (1) din Legea fundamentală, este o autoritate competentă să instrumenteze și să soluționeze cauza prin emiterea unei soluții de neurmărire sau netrimitere în judecată.

45. Totodată, Curtea constată că garanțiile procedurale referitoare la dreptul la un proces echitabil ce guvernează întreaga procedură referitoare la **temeinicia** unei acuzații în materie penală trebuie să dubleze și procedura ce ține de instituirea definitivă a **legalității acuzației** stabilită prin încheierea judecătorului de cameră preliminară de începere a judecării. *Per a contrario*, ar însemna să se accepte posibilitatea ca o procedură de judecată pe fond să se întemeieze pe o

procedură anterioară care, într-o manieră incompatibilă cu garanțiile dreptului la un proces echitabil, restrânge, prin absența contradictorialității și oralității, dreptul la apărare.

46. Astfel, din perspectiva contradictorialității și oralității, ca elemente esențiale ale egalității de arme și ale dreptului la un proces echitabil, Curtea constată că legea trebuie să prevadă posibilitatea părților, subiecților procesuali principali și procurorului de a dezbate, în mod efectiv, observațiile depuse judecătorului de camera preliminară. Așa fiind, pentru realizarea acestor garanții este necesară citarea lor.

47. În consecință, Curtea constată că dispozițiile art. 341 alin. (5) din Codul de procedură penală referitoare la judecarea plângerii „fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților” **contravin dreptului la un proces echitabil în componentele sale referitoare la contradictorialitate și oralitate**, întrucât atât plângerea petentului, cât și notele scrise ale procurorului și ale intimaților sunt susceptibile de a influența soluția privind litigiul ce face obiectul acelei proceduri, determinantă cu privire la confirmarea/infirmarya stingerii acțiunii penale.

48. Jurisprudența instanței europene confirmă o astfel de interpretare, sens în care prin Hotărârea din 9 noiembrie 2010 pronunțată în Cauza *AGVPS—Bacău împotriva României*, paragraful 55, Curtea de la Strasbourg a identificat existența unui prejudiciu real după ce a constatat că părțile interesate nu au putut fi informate cu privire la desfășurarea dezbaterilor. Or, în cazul de față, nu poate fi pus în discuție un astfel de aspect câtă vreme, prin prezenta decizie, Curtea Constituțională, cenzurând absența contradictorialității și oralității, a instituit necesitatea lor cu prilejul pronunțării asupra plângerilor împotriva soluțiilor procurorului.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin. (5) din Codul de procedură penală, ridicată de Marcel Savin în Dosarul nr. 74/32/2014 al Curții de Apel Bacău — Secția penală, cauze cu minori și familie și de Mihai Leu în Dosarul nr. 266/787/2014 al Judecătoriei Avrig, și constată că soluția legislativă potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii „fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților” este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Marcel Savin în Dosarul nr. 74/32/2014 al Curții de Apel Bacău — Secția penală, cauze cu minori și familie și constată că dispozițiile art. 38 alin. (1) lit. f) și art. 341 alin. (6)—(8) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, Curții de Apel Bacău — Secția penală, cauze cu minori și familie și Judecătoriei Avrig și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 21 octombrie 2014.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 678

din 13 noiembrie 2014

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 312 alin. (2)
din Codul de procedură penală

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Gabriela Firea în Dosarul nr. 2.130/1/2014 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală, Camera preliminară, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei plângeri formulate împotriva ordonanței dispuse de procurorul șef al Secției de urmărire penală și criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prin care a fost respinsă ca neîntemeiată plângerea împotriva ordonanței prin care s-a dispus suspendarea urmăririi penale a Președintelui României, Traian Băsescu, întrucât există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale: imunitatea Președintelui României. Excepția de neconstituționalitate formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 602D/2014.

2. La apelul nominal se constată lipsa autoarei excepției, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care ridică o problemă de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate, respectiv legalitatea sesizării Curții Constituționale de către o instanță care nu are competența materială să judece fondul cauzei. Astfel, se arată că dispozițiile art. 340 din Codul de procedură penală nu prevăd instituția plângerii împotriva ordonanței procurorului șef prin care a fost respinsă ca neîntemeiată o plângere împotriva unei ordonanțe prin care s-a dispus suspendarea urmăririi penale, astfel că instanța în fața căreia a fost formulată respectiva plângere nu are temeiul legal, deci competența materială de a soluționa o astfel de cerere. Pe cale de consecință, instanța judecătorească nu are nici competența de a sesiza Curtea Constituțională cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate, motiv pentru care prezenta excepție este inadmisibilă, în temeiul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

4. Pe fondul cauzei, reprezentantul Ministerului Public apreciază că critica de neconstituționalitate vizează interpretarea dată de procurorii chemați să se pronunțe în speță sintagmei „*impediment legal temporar*”. Or, se arată că aceștia nu au făcut altceva decât să transpună în practica judiciară soluția promovată în doctrina de drept constituțional în materia

imunității Președintelui României, potrivit căreia, în cadrul acestei instituții constituționale se disting două tipuri de imunități: cea procedurală și cea materială. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a analizat doar aspectele imunității materiale, statuând cu privire la iresponsabilitatea Președintelui României în ceea ce privește opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului. Curtea Constituțională nu a fost sesizată cu privire la aspecte ce țin de imunitatea procedurală a Președintelui României, respectiv inviolabilitatea mandatului acestuia. Or, din interpretarea dispozițiilor art. 84 alin. (2) din Constituție, care fac trimitere doar la norma cuprinsă în art. 72 alin. (1) — iresponsabilitatea parlamentarilor, iar nu și la norma cuprinsă în art. 72 alin. (2) — inviolabilitatea parlamentarilor, nu se poate desprinde concluzia potrivit căreia Președintele României nu se bucură de inviolabilitate. De altfel, ar fi absurd să se aprecieze că un parlamentar se bucură de o protecție mai mare decât Președintele României. Prin urmare, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate, punând în vedere Curții Constituționale să pronunțe o decizie prin care să lămurească înțelesul textului de lege supus controlului.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea pronunțată în Camera de Consiliu din 20 iunie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 2.130/1/2014, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală, Camera preliminară a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală în măsura în care se aplică Președintelui României.**

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea apreciază că dispozițiile art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care sunt aplicabile și Președintelui României, arătând că, fiind vorba de un text procedural de natură a crea un impediment temporar în derularea cursului urmăririi penale, el trebuie raportat numai la imunitatea procedurală și nu la cea de drept material (funcțională). În aceste condiții, nu se pune în discuție o simplă interpretare și aplicare a legii care nu intră sub incidența controlului de constituționalitate, ci interpretarea prevederilor constituționale referitoare la imunitatea Președintelui, interpretare care nu poate fi realizată decât de Curtea Constituțională.

7. Autoarea excepției susține că „apare ca fiind contrară opiniilor Curții Constituționale a României (n.r. sunt invocate Decizia nr. 53 din 28 ianuarie 2005 și Avizul consultativ nr. 1/2007 privind propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României, domnul Traian Băsescu) disocierea textelor art. 84 din Constituția României în sensul că prima frază (teza întâi) s-ar referi la o imunitate procedurală, iar fraza a doua (teza finală) s-ar referi la o imunitate de drept material, motivat de faptul că trimiterea este făcută doar la prevederile art. 72 alin. (1)

din Constituție, iar nu și la alineatele următoare”. Se mai arată că, în opinia Curții Constituționale, art. 84 alin. (2) din Constituție reprezintă un tot unitar, fiind vorba de aceeași imunitate de drept material (funcțională) căreia art. 72 alin. (1) îi fixează condițiile, adică limitele rezumate la opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului. Acesta este și considerentul pentru care nu se face trimitere și la alin. (2) și (3) ale art. 72 care reprezintă cu adevărat aspecte ale imunității procedurale. În ceea ce privește imunitatea parlamentară ca „imunitate de procedură”, aceasta este un mijloc de protecție împotriva unor măsuri abuzive, determinate uneori de motive politice. Curtea a constatat că, în urma revizuirii Constituției, imunitatea parlamentară are un conținut mai restrâns, așa cum se deduce din art. 72 alin. (2) din Constituție. Astfel, deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați decât cu încuviințarea Camerei din care fac parte, după ascultarea lor (a se vedea Decizia nr. 270 din 10 martie 2008).

8. Autoarea excepției arată că singura formă procedurală referitoare la imunitatea Președintelui este cea prevăzută de art. 96 din Constituție care instituie procedura de punere sub acuzare a Președintelui pentru înaltă trădare. În realitate, aceasta este unica modalitate de ridicare a imunității pentru acte și fapte în exercitarea prerogativelor constituționale, dar care nu interesează situația în cauză. Acceptând însă o atare teză, în mod implicit rezultă că nu ar mai exista răspundere pentru infracțiuni contra persoanei, contra patrimoniului etc. Prin urmare, autoarea excepției de neconstituționalitate susține că, din punctul de vedere al interpretării teleologice a textelor ce conturează instituția imunității, „rațiunea ocrotirii exercitării mandatului Președintelui nu trebuie și nu poate să înfrângă principiul egalității în fața legii, ci trebuie să se completeze armonios cu acesta”.

9. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală — Judecătorul de Cameră preliminară** apreciază că instanța de judecată în fața căreia se ridică o excepție de neconstituționalitate nu are competența examinării acesteia, ci exclusiv a pertinentei excepției, în sensul legăturii ei cu soluționarea cauzei, în orice fază a procesului și oricare ar fi obiectul acestuia, și a îndeplinirii celorlalte cerințe legale. Prin urmare, „dispozițiile legale a căror constituționalitate este criticată au legătură cu soluționarea prezentei cauze, raportat la stadiul procesual în care se află aceasta, întrucât există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale”. Judecătorul de Cameră preliminară nu își exprimă opinia cu privire la temeinicia excepției de neconstituționalitate.

10. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională constată că reprezentantul Ministerului Public a invocat, cu prilejul dezbaterilor, excepția nelegalei sesizări a Curții Constituționale de către o instanță necompetentă material, motivând că dispozițiile art. 340 din

Codul de procedură penală nu prevăd instituția plângerii împotriva ordonanței procurorului șef prin care a fost respinsă ca neîntemeiată o plângere împotriva unei ordonanțe prin care s-a dispus suspendarea urmăririi penale, astfel că instanța în fața căreia a fost formulată plângerea nu are temeiul legal, deci competența materială de a soluționa o astfel de cerere și, prin urmare, nu are nici competența sesizării Curții Constituționale în cadrul unei asemenea proceduri. Având în vedere această susținere, Curtea Constituțională constată că o astfel de critică nu poate fi primită, deoarece, potrivit art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, condițiile referitoare la legalitatea sesizării au în vedere sesizarea de către o instanță judecătorească. Or, Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală, Camera preliminară face parte din categoria instanțelor de judecată competente să sesizeze Curtea Constituțională, astfel cum sunt ele menționate prin art. 146 lit. d) din Legea fundamentală și definite prin art. 126 alin. (1) din Constituție și reglementate expres prin art. 2 alin. (2) lit. a)—f) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare. Problema competenței materiale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală, Camera preliminară, de a se pronunța asupra unei plângeri împotriva ordonanței procurorului șef prin care a fost respinsă ca neîntemeiată o plângere împotriva unei ordonanțe prin care s-a dispus suspendarea urmăririi penale excedează competenței Curții Constituționale, deoarece aceasta are, pe de o parte, competența de a verifica îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a excepției prevăzute la art. 29 alin. (1)—(3) din Legea nr. 47/1992 și, pe de altă parte, competența de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial. Prin urmare, din perspectiva controlului *a posteriori* prevăzut de art. 146 lit. d) teza întâi din Constituție, rolul Curții se circumscrie exclusiv cenzurii referitoare la compatibilitatea unei norme legale cu Legea fundamentală, neputând interveni în vreun fel în fondul cauzei. Împrejurarea că o anumită instanță de judecată este sau nu este competentă să se pronunțe asupra fondului cauzei nu legitimează Curtea Constituțională să procedeze la o astfel de analiză. Singura verificare pe care instanța constituțională este datoare să o facă este cea referitoare la legalitatea sesizării, care, în cauza de față, presupune analiza condițiilor de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate.

13. Totodată, în măsura în care Curtea Constituțională ar examina aspectele legate de competența instanțelor, s-ar transforma într-o instanță de reformare a hotărârilor judecătorești, fapt nepermis de Constituție (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 493 din 21 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 21 ianuarie 2014).

14. Pentru toate aceste argumente, Curtea constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă prevederile art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, care au următorul conținut: „*Suspendarea urmăririi penale se dispune și în situația în care există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană.*”

16. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale

cuprinse în art. 1 alin. (5) care consacră principiul respectării obligatorii a Constituției și a legilor, art. 16 alin. (1) și (2) privitor la egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 84 alin. (2) coroborat cu art. 72 alin. (1) referitor la imunitatea Președintelui României și în art. 142 alin. (1) privind rolul Curții Constituționale de garant al supremației Constituției.

17. Examinând criticile de neconstituționalitate, Curtea constată că suspendarea urmăririi penale este o instituție preluată din vechiul Cod de procedură penală și constituie o derogare de la regula potrivit căreia procesul penal trebuie să se desfășoare fără întrerupere până la soluționarea definitivă a cauzei. În mod excepțional, procesul penal și, implicit, urmărirea penală, ca fază procedurală a acestuia, poate fi suspendat în cazurile expres prevăzute de lege. Noul Cod de procedură penală adaugă cazului de suspendare prevăzut în legea anterioară, acela privind „cazul în care se constată printr-o expertiză medicală că suspectul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal” [art. 312 alin. (1)], două cazuri noi de suspendare a urmăririi penale: „**în situația în care există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană**” [art. 312 alin. (2)], respectiv „desfășurarea unei proceduri de mediere” [art. 312 alin. (3)].

18. Instituția suspendării urmăririi penale își găsește fundamentul în necesitatea suspendării prescripției răspunderii penale, pe de o parte, precum și în necesitatea asigurării dreptului de apărare al învinutului sau al inculpatului, pe de altă parte. În cazul în care se constată existența uneia dintre cele trei cauze de suspendare, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale. Ordonanța de suspendare se comunică părților și subiecților procesuali principali, potrivit art. 313 alin. (2) din Codul de procedură penală. Organul de cercetare penală este obligat să verifice periodic dacă subzistă cauza care a determinat suspendarea, iar dacă aceasta a încetat, procesul penal este reluat, actele efectuate în timpul suspendării putând fi refăcute, dacă este posibil, la cererea suspectului sau inculpatului.

19. În cazul prevăzut de dispozițiile art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală, suspendarea urmăririi penale este incidentă ca urmare a constatării de către organele de urmărire penală a existenței unui **impediment legal temporar** pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană. Într-o atare situație, organele competente suspendă urmărirea penală pentru perioada în care subzistă cauzele care determină luarea acestei măsuri. Scopul reglementării acestei cauze de suspendare este acela de a anula efectul extinctiv pe care impedimentul legal îl poate avea asupra răspunderii penale a persoanei față de care nu se poate pune în mișcare acțiunea penală. Cu alte cuvinte, impedimentul legal nu se poate converti într-o cauză de impunitate a persoanei care are calitatea de suspect sau inculpat într-un proces penal, legea consacrand expres, pe această cale, că procesul penal va fi reluat odată cu încetarea cauzei care a determinat suspendarea. Astfel, **dispoziția legală criticată constituie temeiul juridic al suspendării prescripției răspunderii penale în ceea ce privește persoana în cauză**, aplicabile fiind dispozițiile art. 156 alin. (1) din Codul penal, potrivit cărora „Cursul termenului prescripției răspunderii penale este suspendat pe timpul cât o **dispoziție legală** sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînălțurat împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.”

20. În continuare, Curtea urmează a analiza în ce măsură imunitatea de care se bucură Președintele României, în virtutea prevederilor constituționale, constituie un impediment legal temporar de natură a determina incidența dispozițiilor art. 312

alin. (2) din Codul de procedură penală cu privire la urmărirea penală a persoanei care ocupă această funcție de demnitate publică.

21. Legea fundamentală prevede la art. 84 alin. (2) din Constituție, că „Președintele României se bucură de imunitate. Prevederile articolului 72 alineatul (1) se aplică în mod corespunzător”. În conformitate cu dispozițiile art. 72 alin. (1), având ca titlu marginal „Imunitatea parlamentară”, „Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului”.

22. Potrivit art. 96 alin. (1) din Constituție, „Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților și senatorilor, pot hotărî punerea sub acuzare a Președintelui României pentru înaltă trădare”.

23. Legea nr. 4/1990 privind remunerarea și alte drepturi ale Președintelui României, senatorilor și deputaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 14 iulie 1990, prevede în art. 1 că „Președintele României se bucură de imunități ca și membrii Parlamentului.

Imunitatea Președintelui României nu poate fi ridicată cât timp, potrivit legii, mandatul său nu a încetat.”

24. Potrivit art. 96 alin. (1) din Constituție, Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților și senatorilor, pot hotărî punerea sub acuzare a Președintelui României pentru înaltă trădare. Procedura de punere sub acuzare a Președintelui României se declanșează pe baza unei cereri semnate de majoritatea deputaților și senatorilor, cerere ce cuprinde descrierea faptelor care îi sunt imputabile și trebuie adusă, imediat, la cunoștința Președintelui României, pentru ca acesta să poată da explicații cu privire la faptele ce i se impută. Dacă se hotărăște punerea sub acuzare a Președintelui, Parlamentul, sub semnătura președinților celor două Camere, sesizează procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care are competență de judecată. Infrațiunea de „Înaltă trădare” este reglementată de art. 398 din noul Cod penal, potrivit căruia „Faptele prevăzute în art. 394—397 (n.r. trădarea, trădarea prin transmitere de informații secrete de stat, trădarea prin ajutarea inamicului, acțiuni împotriva ordinii constituționale), săvârșite de către Președintele României sau de către un alt membru al Consiliului Suprem de Apărare a Țării, constituie infrațiunea de înaltă trădare și se pedepsesc cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.”

25. **Imunitatea de care beneficiază Președintele României a fost definită ca fiind un mijloc de protecție, menit să îl apere de eventuale presiuni, abuzuri și procese șicanatorii îndreptate împotriva sa în exercitarea mandatului pe care îl are de îndeplinit, având drept scop garantarea libertății de exprimare și protejarea împotriva urmăririlor judiciare abuzive.** Importanța acestei garanții constituționale constă în necesitatea asigurării unei protecții speciale a reprezentanților poporului în cadrul exercitării mandatului pentru care au fost aleși. Pe această cale sunt garantate independența și separația puterilor în stat, ca expresie a valorilor promovate într-un stat democratic. Acesta este motivul pentru care **imunitatea are un caracter imperativ**, neconstituind un drept subiectiv la care titularul poate renunța atunci când apreciază a fi oportun. Ea este **o garanție de ordine publică a mandatului** și, pe cale de consecință, poate fi invocată din oficiu, nu doar de titular, și oricând pe durata exercitării mandatului, fiind un element constitutiv al statutului juridic constituțional al Președintelui României.

26. Legislațiile naționale ale diferitelor state prevăd o dublă protecție, imunitatea exprimându-se prin două noțiuni juridice: iresponsabilitatea și inviolabilitatea. **Iresponsabilitatea** este protecția pe care o are Președintele României de a nu răspunde juridic pentru opiniile sale politice exprimate în exercitarea atribuțiilor mandatului. Domeniul său cuprinde protecția împotriva sancțiunilor privind actele și faptele săvârșite în exercitarea mandatului prezidențial, apărând libertatea de exprimare a Președintelui. Iresponsabilitatea Președintelui României este reglementată expres prin dispozițiile art. 84 alin. (2) teza a doua din Constituție, respectiv prin trimiterea la prevederile art. 72 alin. (1) din Constituție, care consacră iresponsabilitatea parlamentarilor, dispoziții aplicabile Președintelui României, în mod corespunzător. **Inviolabilitatea** presupune un set de reguli privind urmărirea penală, trimiterea în judecată sau o serie de măsuri preventive, precum percheziționarea, reținerea sau arestarea. Dispozițiile art. 84 alin. (2) din Constituție, care consacră imunitatea Președintelui României, nu fac trimitere și la dispozițiile art. 72 alin. (2) și (3) din Constituție care prevăd inviolabilitatea parlamentarilor și limitele acesteia. Potrivit acestor dispoziții constituționale, deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați fără încuviințarea Camerei din care fac parte, după ascultarea lor. Urmărirea și trimiterea în judecată penală se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție. De asemenea, în caz de infracțiune flagrantă, deputații sau senatorii pot fi reținuți și supuși percheziției. Ministrul justiției îl va informa neîntârziat pe președintele Camerei asupra reținerii și a percheziției, iar, în cazul în care Camera sesizată constată că nu există teme pentru reținere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri. Or, **dispozițiile constituționale referitoare la inviolabilitatea parlamentarilor nu sunt aplicabile și Președintelui României, în privința căruia, inviolabilitatea poate fi înlăturată doar în cazul prevăzut de art. 96 din Constituție, care stabilește posibilitatea Parlamentului de a-l pune sub acuzarea pentru înaltă trădare.** Măsura adoptată de Parlament are ca efect ridicarea imunității Președintelui, **el neputând răspunde juridic pe perioada exercitării mandatului decât pentru faptele de înaltă trădare.** Spre deosebire de inviolabilitate, iresponsabilitatea are o calitate absolută în ceea ce privește durata efectelor ei: protecția se menține și după expirarea mandatului Președintelui în ceea ce privește opiniile exprimate în timpul acestuia.

27. Analizând semnificația juridică a instituției imunității, Curtea a constatat că aceasta este o garanție constituțională, o măsură de protecție juridică a mandatului, care are menirea să asigure independența titularului mandatului față de orice presiuni exterioare sau abuzuri. Garanția prevăzută la art. 72 alin. (1) din Constituție încurajează titularul mandatului în adoptarea unui rol activ în viața politică a societății, întrucât înlătură răspunderea juridică a acestuia pentru opiniile politice exprimate în exercitarea funcției de demnitate publică. Însă, titularul mandatului rămâne răspunzător, conform legii, pentru toate actele și faptele săvârșite în perioada în care a exercitat funcția publică și care nu au legătură cu voturile sau opiniile politice (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 284 din 21 mai 2014, paragraful 44, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 3 iulie 2014).

28. Prin Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011 asupra proiectului de lege privind revizuirea Constituției României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 23 iunie 2011, Curtea constata că: „Reglementarea constituțională a imunității

parlamentare este justificată de necesitatea protecției mandatului parlamentar, ca garanție a îndeplinirii prerogativelor constituționale și, totodată, o condiție a funcționării statului de drept. În activitatea sa, parlamentarul trebuie să se bucure de o reală libertate de gândire, expresie și acțiune, astfel încât să-și exercite mandatul în mod eficient. **Instituția imunității parlamentare, sub cele două forme ale sale, protejează parlamentarul față de eventualele presiuni sau abuzuri ce s-ar comite împotriva persoanei sale, fiindu-i astfel asigurată independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care-i revin potrivit Constituției și legilor.**” De asemenea, prin Decizia nr. 235 din 5 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 462 din 31 mai 2005, Curtea a mai reținut că „stabilirea competenței exclusive a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pentru a efectua urmărirea penală și a dispune trimiterea în judecată în cazul infracțiunilor săvârșite de deputați sau senatori, fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate de aceștia în exercitarea mandatului, nu are semnificația absolvirii de răspundere penală. **Prevederea constituțională instituie măsuri de protecție față de eventuale abuzuri, șicane sau constrângeri la care ar putea fi expuși parlamentarii la niveluri inferioare de instrumentare a cauzelor penale.** Pe de altă parte, s-a urmărit ca cercetarea și trimiterea în judecată a parlamentarilor să se facă de cea mai înaltă autoritate judiciară, cu atribuții de conducere și supraveghere a urmăririi penale. Or, această autoritate este Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (...).” Aceste argumente sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în cazul imunității Președintelui.

29. Prin urmare, Președintele României **nu răspunde juridic pentru opiniile politice exprimate** în exercitarea funcției de demnitate publică, nici pe durata mandatului și nici după expirarea acestuia, **ca efect al iresponsabilității mandatului de Președinte al României,** însă, așa cum s-a reținut în jurisprudența Curții Constituționale, titularul mandatului rămâne răspunzător, conform legii, pentru toate actele și faptele care nu au legătură cu opiniile sale politice și care au fost săvârșite înainte sau în perioada în care a exercitat funcția publică. Cu privire la aceste acte și fapte, **Președintele este răspunzător, potrivit dispozițiilor constituționale și legale, sub rezerva suspendării pe perioada deținerii mandatului a tuturor procedurilor de cercetare penală, ca efect al inviolabilității mandatului de Președinte al României.**

30. În concluzie, din analiza dispozițiilor legale și constituționale referitoare la imunitatea Președintelui României, precum și a jurisprudenței Curții Constituționale în materie, Curtea reține că Președintele României, în exercitarea atribuțiilor sale, se bucură de imunitate [art. 84 alin. (2) din Constituție], sub cele două aspecte ale acesteia: **iresponsabilitatea** pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, și **inviolabilitatea**, cu limita prevăzută de art. 96 din Constituție — punerea sub acuzare pentru fapte de înaltă trădare. În virtutea inviolabilității de care se bucură mandatul prezidențial, pe perioada exercitării acestuia, Președintele nu poate fi supus niciunei proceduri judiciare penale, cu excepția situației prevăzute de art. 96 din Constituție. Așa fiind, **dispozițiile art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt incidente în cazul urmăririi penale declanșate împotriva persoanei care ocupă funcția de Președinte al României, impedimentul legal temporar care determină suspendarea urmăririi penale fiind constituit în această situație de prevederile art. 84 alin. (2) din Constituție referitor la imunitatea Președintelui României.** Mai mult, acestea reprezintă transpunerea la nivelul legii procesual penale a prevederilor constituționale care circumscriu regimul juridic al

mandatului prezidențial, care, *în lipsa unei dispoziții legale exprese, aveau o aplicabilitate directă în practica judiciară*. Prin urmare, susținerea autoarei excepției, potrivit căreia dispozițiile art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care sunt aplicabile și Președintelui României, nu numai că nu este întemeiată, dar nu își găsește suportul în nicio prevedere constituțională. Curtea apreciază că, din contră, aceste dispoziții consacra la nivel infraconstituțional efectul juridic pe care imunitatea Președintelui României îl produce asupra procesului penal aflat în desfășurare, proces în care persoana care ocupă temporar această funcție de demnitate publică are calitatea de suspect sau inculpat. Mai mult, *dispoziția legală criticată constituie temeiul juridic al suspendării prescripției răspunderii penale în ceea ce privește persoana în cauză*, aplicabile fiind dispozițiile art. 156 alin. (1) din Codul penal, potrivit cărora „*Cursul termenului prescripției răspunderii penale este suspendat pe timpul cât o dispoziție legală sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînălțurat împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.*”

31. Prin urmare, instanța constituțională reține că norma procesual penală criticată reprezintă expresia principiului constituțional consacrat de art. 16 alin. (2), potrivit căruia „*Nimeni nu este mai presus de lege*”.

32. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate întemeiată pe prevederile art. 16 din Constituție, autoarea susține că, din punctul de vedere al interpretării teleologice a textelor ce circumscriu instituția imunității, „*rațiunea ocrotirii exercitării mandatului Președintelui nu trebuie și nu poate să înfrângă principiul egalității în fața legii, ci trebuie să se completeze armonios cu acesta*”.

33. Or, așa cum s-a arătat în prealabil, imunitatea reprezintă **o garanție constituțională, o măsură de protecție juridică a mandatului**, care are menirea să asigure independența titularului mandatului față de orice presiuni exterioare sau abuzuri. Imunitatea este *inerentă mandatului de demnitate publică*, pe perioadă exercitării acestuia, iar nu persoanei care ocupă temporar această funcție. Ea are *caracter imperativ, neconstituind un drept subiectiv de care titularul poate uza sau la care poate renunța după propriul interes*. Instituția imunității, sub cele două forme ale sale, protejează Președintele României

față de eventualele presiuni sau abuzuri ce s-ar comite împotriva persoanei sale, fiindu-i astfel asigurate independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care îi revin potrivit Constituției și legilor. **În considerarea îndeplinirii acestui mandat, care presupune exercițiul autorității statale, deci a unor competențe de rang constituțional, și a statutului juridic special, persoana care deține funcția de Președinte al României nu se află în aceeași situație juridică cu ceilalți cetățeni**. Așa fiind, regimul juridic aplicabil unor situații diferite nu poate fi decât unul diferit: suspendarea urmăririi penale, pe motivul existenței unui impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, poate opera având ca situație premisă imunitatea Președintelui României doar cu privire la persoana care ocupă această demnitate publică, în considerarea principiilor constituționale invocate mai sus. De altfel, cu privire la această problemă, jurisprudența Curții Constituționale este una constantă: „*principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea el nu exclude ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice.*”

34. Mai mult, întrucât, așa cum s-a menționat în prealabil, pe perioada în care operează suspendarea urmăririi penale este suspendat cursul termenului prescripției răspunderii penale în ceea ce privește persoana care ocupă temporar funcția de demnitate publică, conform art. 156 din Codul penal, acesta fiind reluat după încetarea mandatului de Președinte al României, Curtea nu poate reține că dispozițiile art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală instituie vreo discriminare între cetățeni, sub aspectul apărării drepturilor și libertăților fundamentale în fața legii penale și a autorităților publice.

35. Pe de altă parte, Curtea constată că norma procesual penală este suficient de clară, previzibilă și precisă în ceea ce privește ipotezele sale de aplicare, astfel că incidența ei în cauzele de urmărire penală se realizează pentru toate situațiile în care există un impediment legal temporar, indiferent de persoana față de care acesta operează.

36. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Gabriela Firea în Dosarul nr. 2.130/1/2014 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală, Camera preliminară, și constată că dispozițiile art. 312 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 13 noiembrie 2014.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent-șef,
Mihaela Senia Costinescu

ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ

privind modificarea unor acte normative și pentru aprobarea plății cotizației anuale a României ca membru în Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership)

A. Constituția României, republicată, prevede actele care intră în vigoare numai în condițiile publicării acestora în Monitorul Oficial al României, nepublicarea atrăgând inexistența actelor respective.

Monitorul Oficial al României este editat de Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, atât în format tipărit, cât și în format electronic, și este pus la dispoziția tuturor categoriilor de beneficiari contra cost.

În ultima perioadă, evoluția tipăriturii în formatul tradițional a fost puternic afectată de către mediul on-line, care a devenit principalul mijloc de informare, iar beneficiarii acestuia au posibilitatea accesului gratuit, inclusiv la informația legislativă.

În aceste condiții, s-a diminuat semnificativ interesul beneficiarilor de a achiziționa contra cost publicația oficială a statului român, chiar dacă site-urile cu informație legislativă nu își asumă nicio răspundere cu privire la corectitudinea informațiilor transmise, precizându-se expres că aceasta revine exclusiv Monitorului Oficial al României.

Această evoluție a dus la reducerea severă a veniturilor Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, ceea ce pune sub semnul întrebării supraviețuirea acestei întreprinderi publice și impune, de urgență, adoptarea unor măsuri care să permită editarea în continuare a publicației oficiale a statului român.

B. Regia Autonomă „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat” se află într-un proces de eficientizare, concretizat în acte normative și în măsuri administrative care au generat o scădere sensibilă a pierderilor.

Astfel, au fost desființate sucursalele neprofitabile și au fost disponibilizați angajații acestora. Totodată, este în plină desfășurare un proces complex de valorificare prin vânzare a unui număr considerabil de imobile proprietate privată a statului, administrate de regie, numai în acest an fiind vândute imobile din această categorie în valoare de 20 de milioane de euro.

Legea stabilește între atribuțiile Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat” administrarea bazei materiale de reprezentare și protocol alcătuite din imobile, aparținând domeniului public al statului, având caracteristici tehnico-economice speciale, dintre care unele cu valoare de patrimoniu cultural. Administrarea acestor imobile necesită cheltuieli foarte mari, care sunt exclusiv în sarcina regiei, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2013 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 19/2002 privind unele măsuri pentru constituirea și utilizarea fondului locativ de protocol, proprietate publică a statului, și pentru vânzarea unor imobile, proprietate privată a statului, aflate în administrarea Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat”, aprobată cu completări prin Legea nr. 231/2013, cu modificările ulterioare.

Cuantumul anual al cheltuielilor impuse de administrarea acestor imobile se ridică în anul 2014 la nivelul de 26.344,14 mii lei. Secretariatul General al Guvernului, în calitate de minister de resort, și Regia Autonomă „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat” au propus soluții pentru rezolvarea acestor probleme generate de baza materială de reprezentare și protocol, un prim pas fiind făcut prin adoptarea Ordonanței Guvernului nr. 13/2014 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, care permite regiei să finanțeze anumite tipuri de cheltuieli pentru această bază din cota de 50% reținută de Regia Autonomă „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat” din vânzarea imobilelor proprietate privată a statului.

Astfel, în prezent, din aceste sume regia suportă cheltuieli legate de conservare, protecție și reparare, care însă au o pondere redusă în totalul cheltuielilor cu baza materială de reprezentare și protocol.

În aceste condiții, dezideratul eficientizării în continuare a regiei, prin reducerea și înlăturarea pierderilor, impune suportarea din cota de 50% din valoarea de vânzare a imobilelor proprietate privată a statului reținută de Regia Autonomă „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat” a tuturor cheltuielilor bazei materiale de reprezentare și protocol.

Prin aceasta se are în vedere acoperirea cheltuielilor de întreținere, inclusiv a celor generate de complexul de lucrări care se execută în mod permanent, în vederea menținerii imobilelor în condiții tehnice corespunzătoare desfășurării activității, precum și a cheltuielilor cu funcționarea bazei materiale de reprezentare și protocol, reprezentate de plata furnizorilor de utilități, cheltuieli cu amortizarea mijloacelor fixe și obiectelor de inventar, inclusiv cheltuieli de salarizare.

C. Neadoptarea reglementărilor propuse va determina afectarea gravă a activității Regiei Autonome „Monitorul Oficial” și va genera dificultăți deosebite procesului de editare a Monitorului Oficial al României, ceea ce poate pune în pericol publicarea și intrarea în vigoare a actelor normative prevăzute în Constituția României, republicată.

De asemenea, efectele negative ale neadoptării măsurilor propuse prin prezenta ordonanță de urgență sunt menținerea pe pierdere a activității Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat” și imposibilitatea pentru aceasta, din lipsă de fonduri, de a-și realiza obiectul de activitate, respectiv de a administra în condiții de eficiență un foarte important patrimoniu imobiliar, răspândit pe întreg teritoriul țării, precum și deteriorarea gravă și ireversibilă a imobilelor din baza materială de reprezentare și protocol.

D. România a devenit stat membru în Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă, în acest sens fiind aprobat în anul 2012 Memorandumul cu tema „Participarea României la Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership)”.

La data de 27 mai 2014, Comitetul de monitorizare al Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership) a informat Guvernul României în legătură cu noua politică de solicitare a contribuțiilor financiare anuale de la toate țările participante, începând din anul 2015, politică adoptată de către Comitetul de monitorizare la întâlnirea care a avut loc la Bali în data de 5 mai 2014. Comitetul de monitorizare al Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership) a convenit că nivelul de venit al unei țări este cel care trebuie să determine nivelul contribuției ce se va solicita, obligațiile financiare urmând a fi plătite de România începând cu anul 2015, conform informării Comitetului de monitorizare al OGP transmise Guvernului.

Având în vedere prevederile Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora nicio cheltuială nu poate fi înscrisă în bugetul de stat și nici angajată și efectuată din acest buget dacă nu există bază legală pentru respectiva cheltuială, se impune adoptarea unui temei legal, respectiv a unei norme la nivel primar, ținând cont de importanța participării României la activitățile Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership), pentru îmbunătățirea transparenței guvernamentale și a responsabilității față de cetățeni.

Neplata cotizației ar putea duce la excluderea României din Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership), ceea ce va duce la afectarea imaginea țării noastre în plan extern.

În considerarea faptului că aceste elemente se constituie în situații extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Art. I. — Articolul 20 din Legea nr. 202/1998 privind organizarea Monitorului Oficial al României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 206 din 11 aprilie 2013, se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 20. — (1) Cheltuielile determinate de publicarea actelor în Monitorul Oficial al României se suportă de către emitenți, pe baza tarifelor aprobate anual prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Secretariatului General al Guvernului.

(2) Pentru actele Guvernului și deciziile prim-ministrului, cheltuielile de publicare se suportă din bugetul Secretariatului General al Guvernului.

(3) Pentru actele Parlamentului, cheltuielile de publicare se suportă din bugetul Camerei Deputaților, cu excepția rapoartelor prezentate Parlamentului potrivit art. 6 lit. D, ale căror cheltuieli de publicare se suportă din bugetul autorităților publice respective.”

Art. II. — Alineatul (2) al articolului 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 101/2011 privind reglementarea condițiilor pentru vânzarea unor imobile, proprietate privată a statului, aflate în administrarea Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat”, a imobilelor proprietatea Regiei Autonome „Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat”, pentru reglementarea situației juridice a unor imobile, pentru reglementarea cheltuielilor de cazare în unele situații speciale, precum și pentru modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 851 din 30 noiembrie 2011, aprobată cu completări prin Legea

nr. 382/2013, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Prin derogare de la prevederile art. 8 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, din sumele obținute prin vânzarea imobilelor, proprietate privată a statului, aflate în administrarea R.A. — A.P.P.S., după deducerea cheltuielilor prevăzute la alin. (1), un procent de 50% se face venit la bugetul de stat, cu alocarea sumelor respective pentru cheltuieli de natura investițiilor, iar un procent de 50% rămâne la dispoziția R.A. — A.P.P.S. pentru lucrări de modernizări și investiții la imobilele proprietate publică a statului, la imobilele în care funcționează instituții publice și pentru întreținerea bunurilor mobile aflate în domeniul public sau privat al statului și administrate de R.A. — A.P.P.S., precum și pentru acoperirea cheltuielilor pentru conservarea, protecția, întreținerea, repararea și funcționarea bazei materiale de reprezentare și protocol administrate de către R.A. — A.P.P.S.”

Art. III. — (1) Începând cu anul 2015 se aprobă plata cotizației anuale ce decurge din calitatea României de membru în Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership), conform notificărilor structurii de cooperare internațională respective.

(2) Contribuția anuală se suportă de la bugetul de stat, din bugetul Secretariatului General al Guvernului.

(3) Echivalentul în lei al sumei aferente cotizației prevăzute la alin. (1) se calculează pe baza raportului de schimb leu/dolar în vigoare la data efectuării plății.

PRIM-MINISTRU
VICTOR-VIOREL PONTA

Contrasemnează:

Secretarul general al Guvernului,
Ion Moraru

Șeful Cancelariei Primului-Ministru,
Vlad Ștefan Stoica

Ministrul finanțelor publice,
Ioana-Maria Petrescu

Ministrul delegat pentru buget,
Darius-Bogdan Vâlcov

București, 3 decembrie 2014.
Nr. 76.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

MONITORUL
OFICIAL

5 948368 811133